

SPOLNA NERAVNOPRAVNOST Udio žena u Saboru pao na 12,6%

SABORSKE ZASTUPNICE

HDZ i SDP imaju po pet zastupnica u Saboru, ali najveći omjer ima HNS: od devet zastupnika njih četiri su žene

Bruna Esih (HDZ)

Ivana Maletić (HDZ)

Grozdana Perić (HDZ)

Irena Petrijević (HDZ)

Branka Jurčević (HDZ)

Vesna Pusić (HNS)

Anka Mrak Taritaš (HNS)

Marija Puh (HNS)

Nada Turina Đurić (HNS)

Marta Luca Polanc (SDP)

Romana Jerković (SDP)

Ana Komparić Devčić (SDP)

Sabina Glasovac (SDP)

Milanka Opačić (SDP)

Ana Marija Petin (HSS)

Ines Strenja Linčić (Most)

Ivana Ninčević Lesandrić (Most)

Vladimira Palfi (Živi zid)

Ermina Ljekaj Prljaskaj (zastupnica albanske manjine)

Najmanje žena u Saboru od 1995., listama prijete kazna do 2,7 mil. kuna

Iako je na listama ukupno bilo gotovo 40 posto žena, postotak onih koje su ušle u Sabor najniži je u posljednjih 20 godina

piše Kristina Turčin

Među zastupnicima Hrvatskog sabora ove će godine, sukladno izbornim listama, biti najmanje žena od 1995.: od 151 kandidata koji su osvojili saborski mandat, samo je 19 žena. Međutim, čini se da će ove godine svi predlagatelji stranke i nezavisni kandidati - koji na izbornim listama nisu istaknuli najmanje 40 posto žena, biti kažnjeni sa po 50.000 kuna za svaku takvu listu.

Ovi bi izbori, naime, mogli biti prvi na kojima će se primijeniti Zakon o ravnopravnosti spolova, donesen 2008. godine, koji propisuje da se "postupno povećanje" podzastupljenog spola do praga od 40 posto mora postići najkasnije prigodom provedbe trećih redovitih izbora od dana stupanja na snagu ovoga zakona". Lomila su se koplja što točno znače "treći redoviti izbori", no čini se da se svi slažu da su upravo provedeni izbori najmanje treći.

DORH jučer nije htio decidirano odgovoriti hoće li podnijeti prekršajne prijave, nego je poručio da će se "očistovati na vrijeme". No, izvjesno je da hoće. A u tom bi slučajju političke stranke i nezavisni kan-

didati ukupno mogli, na ime prekršajnih kazni zbog nepoštivanja tzv. ženskih kvota, u državni proračun uplatiti 2,7 milijuna kuna: prema podacima Državnog izbornog povjerenstva, od ukupno 177 kandidacijskih lista, na njih 54 žena je bilo manje od 40 posto.

Među strankama koje su ušle u parlament, najveću kaznu od 450.000 kuna mogao bi platiti HDZ koji spolnu zastupljenost nije poštivao na devet od ukupno 11 lista. Narodna koalicija kvotu nije poštivala na šest lista te joj prijete kazna od 300.000 kuna. HDSSB Branimira Glavaša dovoljan broj žena nije istaknuo ni na jednoj od dvije kandidacijske liste, za što može biti kažnjen sa 100.000 kuna. Koalicija zagrebačkoga gradonačelnika Milana Bandića imala je dovoljno zastupljenih žena na svim listama, kao i Most, Živi zid te IDS. Nezavisna lista Željka Glasnovića u 11. izbornoj jedinici također je među deset istaknutih kandidata imala četiri žene, čime su ispunili zakonsku odredbu.

MANDATI U MIROVANJU Prema statističkim podacima, na svim istaknutim kandidacijskim listama bilo je ukupno 39,7 posto žena, što je manje nego na lanjskim izborima, no činjenica je da su žene mahom

Prema pravobraniteljici za ravnopravnost spolova, DORH bi morao kazniti stranke zbog premalog broja žena na listama

postavljene na najniže pozicije na listama, što im ne donosi saborski mandat. Samo na 14,7 posto lista žene su bile na prvome mjestu.

Stoga ne čudi što je broj žena u Saboru pao na samo 12,6 posto. Najviše je žena osvojilo mandat na parlamentarnim izborima 2000. godine kad je vlast osvojila koalicija na čelu sa SDP-om Ivica Račana: tada je svaki peti zastupnik u Saboru bio ženskospola. U studenome prošle godine, prema izbornim listama, u Sabor su ušle 23 žene, odnosno njih 15,2 posto.

Ovi su rezultati razlog za zabrinutost. Ako bismo navedeni podatak od 12,6 posto žena u parlamentu usporedili s drugim zemljama, od 193 zemlje svijeta, Hrvatska bi zauzela 142. mjesto. Hrvatska se nalazi i daleko ispod prosjeka EU koji iznosi 28 posto. Od zemalja članica, samo Mađarska ima manji udio žena, 10,1 posto - istaknula je pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Višnja Ljubičić. Konačni izgled Sabora sigurno će se mijenjati jer će neki kandidati staviti svoj mandat u mirovanje zbog, primjerice, odlaska u izvršnu vlast. No, ne treba očekivati ozbiljniju poboljšanja.

Može se očekivati da se nakon rotacija koje će uslijediti postotak žena povećati za tri do šest posto - rekla je pravobraniteljica. Boljoj zastupljenosti žena u Sa-

boru trebao je pridonijeti Zakon o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, koji je propisao da kandidacijska lista na kojoj nije zastupljeno najmanje 40 posto pripadnika svakog spola neće biti pravovaljana. Međutim, Ustavni je sud lani u rujnu ukimnuo takvu odredbu, uz obrazloženje da je ona u koliziji sa Zakonom o ravnopravnosti spolova koji propisuje da će svaki predlagatelj liste biti kažnjen sa 50.000 kuna po listi ne bude li poštivao odredbu o najmanje 40 posto žena. Ako takva lista bude pravovaljana, kako će se predlagatelj kazniti sa 50.000 kuna, pitao se Ustavni sud.

DORH-ova DVOJBA U sažetku svoje odluke Ustavni je sud izričito naglasio da na parlamentarnim izborima 2015. vrijedi zakonska obveza prema kojoj na kandidacijskim listama mora biti najmanje 40 posto pripadnika svakog spola. Pravobraniteljica je stoga kontinuirano upozoravala stranke na to, a nakon izbora je - zajedno s Državnim izbornim povjerenstvom - poslala DORH-u obavijest o predlagateljima koji se nisu držali zakona. Međutim, DORH nije podnio prekršajne prijave jer, prema njegovu tumačenju, za to nije bilo osnove. Pritom se pozvao na integralnu odluku Ustavnog suda u kojoj stoji kako se "postupno povećanje" podzastupljenog spola do praga od 40 posto mora postići najkasnije prigodom provedbe trećih redovitih izbora od dana stupanja na snagu tog zakona (2008.). Ne bude li u međuvremenu izvanrednih izbora, to bi bili izbori za 9. saziv Sabora (najvjerojatnije 2019.).

Izvanredni su izbori u međuvremenu održani, izabrali smo deveti saziv Sabora, a stranke koje nisu istaknule dovoljan broj žena mogu očekivati - sankcije.

UDIJO ŽENA U SABORU (prema izbornim listama):

- 1990. 4,6%
- 1992. 5,1%
- 1995. 7,1%
- 2000. 21,9%
- 2003. 17,8%
- 2007. 20,9%
- 2011. 19,9%
- 2015. 15,2%
- 2016. 12,6%

Izvor: DZS